

KISS Dániel
joghallgató
Miskolci Egyetem

Dániel KISS
law student
University of Miskolc

Az országhatárokat átlépő hulladékszállítás jogi szabályozása

The regulations on transboundary movements of waste

Jelen tanulmány a TÁMOP-4.2.1.B-10/2/KONV-2010-0001 jelű projekt részeként az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

This research was carried out as part of the TAMOP-4.2.1.B-10/2/KONV-2010-0001 project with support by the European Union, co-financed by the European Social Fund.

Az emberi élet kiküszöbölhetetlen velejárója a hulladék keletkezése a történelem kezdete óta. Ez a tény azonban csak a múlt században kezdett egy világméretű probléma kialakulásához vezetni, azt követően, hogy a tömegtermelés által előállított termékek gyártása során felhasznált, a környezetre és emberi egészségre káros anyagok mennyisége a korábbi állapotokhoz képest robbanásszerűen megnőtt. Különösen igaz ez az elektromos árammal működő berendezésekre és műanyag termékekre. Az egyre növekvő mennyiségben keletkező és egyre károsabb anyagokat tartalmazó hulladékok jelentette veszély felismerését követően alakult ki az igény a hulladékgazdálkodás¹ törvényi úton való szabályozására.

The generation of waste has been an effect of human life which there is no way to get around. This fact, however, has only started to escalate into a worldwide problem in the last century, after the amount of substances that pose a risk to the environment and human health used in mass production has dramatically increased. This is especially true for electrical and electronic devices and plastic products. The realization of the threat posed to the environment and human health by these wastes created the need to regulate waste management¹ through legislature.

A hulladékgazdálkodásnak jogi kereteket biztosító jogszabályok rendelkezései közül mindenképpen ki kell térnünk az azokban használt alapfogalmakra. Az első ezek közül értelemszerűen maga a hulladék. Sajnos nemhogy a világon, de még Európában sem beszélhetünk teljes egyetértésről abban a tekintetben, mit is takar valójában ez a fogalom, bár a XX. század második felében a mai Európai Unió országaiban az egységesítési törekvések értek el sikereket; mára az Unió tagállamainak többsége a következőképpen határozza meg a hulladék általános fogalmát: olyan anyag vagy tárgy, melytől a tulajdonosa megválnak, megválni szándékozik, vagy jogszabály rendelkezése alapján megválni köteles.² Országoként változó, hogy a nemzeti jogszabályokban leszűkítik-e a hulladéknak minősülő anyagok, tárgyak körét az EWC-ben³ felsoroltakra. A hazánkban jelenleg hatályos hulladékgazdálkodásról szóló törvény (továbbiakban: Hgtv.)⁴

When examining the waste management regulations definitions used by the law have to be touched upon. The most basic one of those is waste itself. Unfortunately there is no consensus on what this term actually covers even in just Europe, let alone the world, although movements emerging in the second half of the XXth century aiming at integrity had some success in the countries of the European Union; in the present day most of the member states define waste as: „an object the holder discards, intends to discard or is required to discard”.² Constricting the scope of the objects and substances considered as wastes to those listed in the EWC³ varies from state to state. The currently operative act on waste management in Hungary (hereafter: waste management act)⁴ uses the above definition on waste, as well and the new bill of waste management⁵ which was passed by the parliament this year doesn't redefine it

szintén a fenti meghatározást alkalmazza a hulladékok tekintetében; az idén megszavazott új hulladékgazdálkodási törvény a tervek szerint jövő év január 1-én hatályba lépő tervezete⁵ nem változtat a definíción.

A hulladékok kategorizálásához számos szempont szolgálhat alapul: magától értetődik például a szilárd és folyékony hulladékok párosa, de éppen csoportosíthatjuk őket származási helyük (települési és termelési hulladékok), vagy anyaguk (pl. papír, fém, műanyag) szerint is. A törvény a hulladéktípusok közül hármat különböztet meg a környezetbiztonságos ártalmatlanításukhoz, újrahasznosításukhoz szükséges rendelkezések alapján; ezek a települési hulladékok, a veszélyes hulladékok és a folyékony hulladékok, illetve a Hgtv. 1. számú melléklete tartalmaz egy felsorolást származási helyük alapján meghatározott hulladékkategóriákról. A Hgtv. által a tervszerű hulladékgazdálkodás biztosítása érdekében előírt, az országgyűlés által elfogadott Országos Hulladékgazdálkodási Terv ezeken túl számos szűkebb ún. hulladékáramot nevesít.

A veszélyes hulladékok, és az elektromos és elektronikus berendezések hulladékai tehát a hulladékok alkategóriái. A veszélyes hulladékok közé a Hgtv. azon hulladékokat sorolja, melyek az ugyanezen törvényben felsorolt 14 tulajdonság⁶ közül legalább eggyel bír, vagy ilyen tulajdonsággal rendelkező anyagot tartalmaz, és ebből kifolyólag ártalmas lehet az emberi egészségre vagy a környezetre. Az elektromos és elektronikus berendezések hulladékaira vonatkozó rendelkezést a hgtv. jelenleg nem tartalmaz, ebben a tekintetben csak az uniós jogforrásokra hagyatkozhatunk:⁷ A WEEE irányelv⁸ ezek közé sorol minden olyan elektromos és elektronikus berendezést, mely a hatályos jogszabályok alapján hulladéknak minősül, beleértve az e készülékek kiselejtezésekor azok részét képező alkatrészeket, készülékrészt és fogyóanyagot. Ehelyütt érdemes megjegyezni, hogy elektromos berendezések az olyan készülékek, melyek pusztán elektromos árammal működnek, ezeken belül az elektronikus jelző azokat a berendezéseket illeti meg, melyek a jellé formált áram küldésére vagy éppen feldolgozására alkalmasak.⁹ A veszélyes hulladékok és az

either.

Categories of wastes may be set up based on a wide spectrum of things: the most obvious choice would be to differentiate based on the aggregate of the substance (solid and liquid wastes), categories may be based on the source of the waste (industrial and municipal waste) or the material of the waste in question (e.g. paper, metal or plastic waste). The law regulates three different categories of wastes distinguished by the necessary measures for their environmentally sound management: municipal wastes, hazardous wastes and liquid wastes. Annex I of the waste management act lists categories of wastes based on their source. The National Waste Management Plan lists an array of wastes assigned into waste streams.

Hazardous wastes and wastes of electrical and electronic equipment are subcategories of waste. Waste is considered hazardous if it bears any of the 14 qualities listed in Annex II of the act or contains any materials that do and therefore poses a threat to the environment and human health. Instead of the waste management act Gov. decrees integrating the legislation of the European Union regulate the management of wastes of electrical and electronic equipment. The WEEE Directive⁶ defines these wastes as electrical and electronic devices that are considered wastes by the law including materials and substances that count as parts, components or fuel of the discarded equipment at the time of disposal. At this point it's worth noting the exact difference between electronic and electrical equipment: electrical devices are merely powered by the electric current, while electronic ones are capable of turning it into signals or process those.⁷ The categories of hazardous wastes and wastes of electrical and electronic equipment frequently overlap but there are exceptions. The circuits and casings of (mainly the older models) of electrical

elektromos és elektronikus berendezések hulladékai között gyakori, de nem törvényszerű az átfedés; az elektromos árammal működő berendezések (főleg a régebbi modellek) áramkörei, burkolata rendszerint olyan anyagokat tartalmaznak, mint az ólom, a higany vagy a kadmium, melyek nem megfelelő hulladékkezelés esetén komoly kockázatot jelentenek az emberi egészségre, és a környezetben lerakódva súlyos károkat okozhatnak. Amennyiben ezek az anyagok elegendő mennyiségben jelen vannak egy berendezésben, úgy veszélyes hulladéknak is minősül. A veszélyes hulladékok megfelelő kezelését legnagyobb mértékben két tényező akadályozza: egyrészt a hulladék kezelésére, költségeinek viselésére kötelezett rövidtávú gazdasági érdekeit nem szolgálja a hulladékkezeléssel kapcsolatos előírások betartása; másrészt, hogy az országoként eltérő szabályozás visszaélésekre ad lehetőséget a fejlett országok környezethasználói számára – a költséges belföldi hulladékkezelési eljárás helyett lényegesen olcsóbb a veszélyes hulladékokat fejlődő országokba exportálni, ahol az esetek többségében nem áll rendelkezésre a megfelelő technológia a hulladék biztonságos kezeléséhez. A probléma leküzdése céljából 1989-ben született meg a Bázeli Egyezmény,¹⁰ melyet később az ún. Bázeli Tiltalom módosított, de a hatálybalépésük óta eltelt időben számos bírálat érte őket többek között az ellenőrzés nélkül zajló veszélyes hulladékexport meggátolására való alkalmatlanságuk, és a fejlődő országok gazdasági fejlődése útjába gördített akadályok miatt.¹¹

A Bázeli Egyezmény rendelkezéseit hazánkban a 101/1996 (VII.12.) Korm. rendelet, módosításait pedig a 240/2005 (X.27.) Korm. rendelet hirdette ki. Veszélyes hulladéknak az országba való importálására csak az Egyezményben foglalt előírások betartásával van lehetőség, mely előírja az exportáló és importáló államok egyeztetését azt illetően, hogy az importáló hozzájárul-e, illetve milyen feltételekkel járul hozzá a hulladéknak területére való behozatalához. Az Egyezmény minden Részes számára biztosítja a jogot a veszélyes hulladékok területére való importálásának tiltására, de Magyarországon ilyen tilalom jelenleg nincs érvényben. Természetesen a speciális szabályok mellett a Hgtv. által minden hulladék

equipment often contain materials such as mercury, lead or cadmium that – if not properly managed – pose a serious liability to human health and may cause lasting damage in the environment. If the amount of these substances contained by inspected waste exceeds a certain limit it is considered hazardous. There are two main obstacles to the environmentally sound management of hazardous wastes: first, more often than not it is in the short-term financial interest of the one responsible for the management of hazardous waste to ignore the law and use legal loopholes to minimize costs; second, the lack of an effective international regulation on hazardous waste which enables the operators of developed countries to export their waste at a lower price to developing countries where in most cases the technology necessary for the environmentally sound management isn't available. In 1989 as an attempt to address this issue the Basel Convention⁸ (later amended by the Basel Ban) was passed. Ever since their creation they've been criticized for their inability to prevent the illegal transboundary movement of hazardous wastes and for hindering the economic development of developing countries.⁹

Hungary has been among the countries ratifying the Convention, its provisions have been integrated into the Hungarian law through Gov. Decrees 101/1996 (VII.12.) and 240/2005 (X.27.). Importing hazardous waste into the country requires the regulations of the Convention to be upheld: the exporter and the authorities of the import State have to agree on the conditions of the movement of the waste. All Parties have the right to ban all import of hazardous wastes but currently there's no such ban in effect in Hungary. Of course the requirements for importing waste set by the waste management act have to be met, as well: waste may only be imported for the purpose of recovery, only in a manner not

behozatala esetén megkövetelt négy konjunktív feltételnek is teljesülnie kell veszélyes hulladék importjakor: az ország területére hulladékot csak hasznosítás céljára, a környezet állapotát nem veszélyeztető, nem szennyező módon, a környezet károsodásának kizárásával, a környezetvédelmi hatóság engedélyé-vel lehet behozni.¹²

A fentiek alapján megállapíthatjuk, hogy az e-hulladék nem jogi kifejezés. *Zelalem Tesfaye Bogale* az e-hulladékok közé sorol „*minden olyan elektronikus eszközt, mely élettartama végére ért, vagy abhoz közeledik, és tulajdonosa felhagyott használatával.*”¹³ *Hanna G. Elisha* ezzel szemben úgy fogalmaz, hogy az „*e-hulladékok olyan elektronikus eszközök, melyek működési hiba, lemerülés vagy elhasználódás miatt kerülnek leselejtezésre.*”¹⁴ A fentiek alapján az e-hulladékok az elektromos és elektronikus berendezések hulladékai közül felölelik azokat az elektronikus eszközöket, melyek kiselejtezésére használhatatlanná válásuk miatt kerül sor. Ezekre az eszközökre jellemző a gyors elhasználódás: ez egyrészt bekövetkezhet a készülékek érzékenysége, sérülékenysége miatt, illetve a technológia relatív kezdetlegessége miatt rövid élettartam folyamán is. Ugyanezen technológia gyorsuló ütemben való fejlődésével indokolható a más értelemben vett elhasználódás is, melyre található kifejezés az elavulás: a berendezések egyre újabb modelljeinek köszönhetően a felhasználói igények is változnak, melyeknek az öregebb készülékek már nem felelnek meg. Sajátságos jelenség azonban, hogy a feleslegessé váló, használaton kívüli készülékek nem kerülnek be a hulladékkörforgásba, úgymond 'lappangó hulladékká' válnak azáltal, hogy a felhasználó felhalmozza őket. Egy a *Hewlett Packard* cég által végzett felmérés¹⁵ adatai alapján a fogyasztók 68%-a jár el hasonlóképp, az Egyesült Államok kormánya kutatások alapján úgy becsüli, minden valaha megvásárolt 4 számítógépből 3 felhalmozásra kerül. Ennek legfőbb okai, hogy a hulladékfeldolgozó üzemekbe való eljuttatás költséges, amit egy átlagos felhasználó felesleges kiadásnak és fáradságnak ítélhet, hiszen amit nem dob ki, az nem is árt senkinek. Tekintettel többek között arra, hogy ezeknek a felhalmozott eszközöknek jelentős része még működőképes, csak teljesítménye már nem felel meg a fogyasztó igényeinek, nehéz, ha nem lehetetlen feladat lenne olyan jogszabály megalko-

presenting any risk or pollution to the environment, with the exclusion of environmental damage and with a special permit to be issued by the environmental protection authority.¹⁰

On the basis of the above statements we can conclude that e-waste isn't a legal expression. *Zelalem Tesfaye Bogale* defines e-waste as „*discarded electronic products near the end or at the end of their useful life.*”¹¹ According to *Hanna G. Elisha* every „*due to depletion or deterioration discarded electronic product*”¹² should be considered e-waste. Essentially, e-waste is a subcategory of the wastes of electrical and electronic equipment consisting of devices that have been discarded after losing their usefulness. These devices tend to deteriorate over a short amount of time either because of their sensitivity and vulnerability or their short lifespan. The exponential development of technology is the cause of their obsolescence; it doesn't take long before the device becomes unable to fulfill the demands of the consumer who will eventually buy a newer model of the product. An odd phenomenon is the fact that most of these out-of-use devices don't enter the waste-cycle, instead they become 'latent waste'. Based on data gathered for a survey conducted by *Hewlett Packard*¹³ 68% of the consumers stockpile their electronic devices, based on previous research the Government of the United States estimates that out of every 4 computers ever bought 3 eventually end up stockpiled. The primary reason for this might be the relatively high cost of the environmentally sound management which causes most consumers to deem it unnecessary – after all if he doesn't dispose of it, it won't become waste and thus won't mean any harm to human health or the environment. Due to the fact that most of these products are actually still functional there would be no legal basis of an obligation to surrender these items for the purpose of recovery or disposal. The most practical solution seems to be motivating rather than pressuring the consumers by charging the producers with costs of waste management. This obligation is based on the manufacturers responsibility principle.¹⁴

tása, mely a fogyasztók számára beszolgáltatási kötelezettséget írna elő; a kötelezett szinte minden esetben érvelhetne azzal, hogy a szóban forgó dolog voltaképpen nem is minősül hulladéknak. Az ilyen jellegű, könnyen kijátszható törvények helyett az a megoldás látszik a legcélszerűbbnek, mely nyomásgyakorlás helyett ösztönözni igyekszik a hulladék birtokosait a hulladékok kezelésére: ennek érdekében a hulladékgazdálkodási törvény hatálya alá eső jogalanyi kör egy másik csoportját, a gyártókat köteleznék a hulladék megfelelő kezelése végrehajtásának biztosítására, elvégre a fogyasztók együttműködése egy olyan rendszerben a legbiztosabb, ahol a hulladékok kezelése számukra nem jár külön költséggel. Ezt a kötelezettséget a gyártói felelősség elve alapozza meg.¹⁶

Az Európai Unió két irányelve tartalmaz kifejezetten az e-hulladékokkal kapcsolatos rendelkezéseket.¹⁷ A WEEE irányelv a témakörhöz kapcsolódó alapfogalmak meghatározásán túl előírásokat tartalmaz a gyártó visszavételi, begyűjtési és ártalmatlanítási kötelezettségével kapcsolatban; a RoHS irányelv az e-hulladékok által a környezetre és emberi egészségre jelentett kockázatot rendeltetett mérsékelni az elektromos és elektronikai berendezések előállítása során felhasználható anyagok körének szűkítése útján. Magyarországon a keretjogszabályok¹⁸ mellett a két uniós irányelv, és az azokat integráló magyar jogforrások, a 264/2004. (IX.23.) Korm. rendelet¹⁹ és a 15/2004. (X.8.) KvVM rendelet²⁰ határozza meg az e-hulladékok kezelésének feltételeit.

A WEEE irányelv által előírtakat a magyar joggyakorlatba a fent említett 264/2004. Korm. rendelet ültette át. A rendelet által nevesített gyártói kötelezettségek közül a legnagyobb jelentőséggel annak visszavételi, begyűjtési, hasznosítási és ártalmatlanítási kötelezettsége bír; ezek megfelelő teljesítéséhez fontos a gyártó tájékoztatási kötelezettsége is. A gyártó biztosítékadási kötelezettsége pedig a gyártói felelősség elhanyagolásának szankcionálása során jut szerephez.

A gyártó visszavételi kötelezettségét illetően a rendelet meghatározást nem, csak azon dolgok körét tartalmazza, melyekre a kötelezettség kiterjed;²¹ a kötelezettség pontos mibenlétével

Two of the Directives of the European Community touch upon the subject of e-wastes.¹⁵ Besides holding the legal definitions the WEEE Directive regulates the producers obligation to collect, dispose of or otherwise manage the wastes of his products, the RoHS Directive attempts to decrease the environmental damage caused by e-wastes by restricting the use of certain hazardous materials for the production of electronic equipment. Gov. Decree 264/2004 (IX.23.)¹⁶ and Decree 15/2004 (X.8.) of the Minister of Environment and Water¹⁷ integrate the regulations of the EC Directives on the management of e-wastes into the hungarian law.

The four main aspects of the obligation of the producers is their responsibility to collect and to provide their consumers ways to return the waste of their product to recover and to dispose of these wastes. Besides these their informational obligation also holds significance. The producers obligation to provide assurance plays a role in the process of sanctioning the neglect of responsibility.

The Decree doesn't go into detail about the specifics of the producers obligation to accept returned wastes of their products it merely lists the range of objects to which it extends; the

kapcsolatban az *Electro-Coord* Magyarország Non-profit Kft. weboldalán²² az alábbi megfogalmazást találjuk: „A `visszavételi kötelezettség' egy a törvényi előírások által a kereskedőkre és gyártókra rótt feladat, melynek során a kereskedő köteles a visszavitt, használt készülékeket térítésként átvenni.” A kötelezettség alól a rendelet abban az egy esetben ad felmentést, amennyiben annak teljesítése az emberi egészségre és/vagy a környezetre súlyos veszélyt jelenthet.

A begyűjtési kötelezettség előírásakor a rendelet – a visszavételi kötelezettség esetéhez hasonlóan – csak a jogszabály által a begyűjtendő hulladékokra vonatkozóan előírt begyűjtési arány legalacsonyabb értékét és a begyűjtési kötelezettség alóli kivételeket sorolja fel.²³ A begyűjtés *Fekete Balázs* megfogalmazásában „egy olyan művelet, amikor a hulladékot a hulladék birtokosától átveszik annak érdekében, hogy a hulladék elindulhasson a további kezelési műveletek felé vezető útján. A begyűjtés történhet a hulladékbirtokos vagy a begyűjtő telephelyén is, továbbá különböző begyűjtő-bhelyeken (pl. gyűjtőpontokon, hulladékgyűjtő udvaron, vagy szigeteken, tároló-, kezelőtelepeken).”²⁴

A már visszavett, begyűjtött hulladékok tekintetében a gyártónak hasznosítási kötelezettsége áll fenn; a rendelet 2. melléklete határozza meg a hasznosítási arány legalacsonyabb mértékét. A nem hasznosított hulladékokat a gyártó ártalmatlanítani köteles. Mind a hasznosítás,²⁵ mind az ártalmatlanítás²⁶ fogalmát a Hgtv. tartalmazza. Az ártalmatlanítás – mint ahogy a törvényi definícióból is kiderül – kétféleképpen végezhető: a környezet elemeitől való elszigetelés útján, mely történhet pl. talaj felszínére vagy talajba való lerakással, mélyinjektálással, illetve a hulladék anyagi minőségének megváltoztatásával, melynek engedélyezett módszerei között szerepel többek között a hulladékégetés.

A gyártó számára a rendelet termékei forgalmazóival (a rendelet megfogalmazásában a `kereskedővel'), felhasználóival szemben tájékoztatói kötelezettséget ír elő, mely kiterjed a gyártónak az adott termékre vonatkozó begyűjtési és visszavételi kötelezettségére,²⁷ illetve a termék egyéb jellegzetességeire – többek között annak összetételére, környezetre gyakorolt hatására.

A rendelet alapján a gyártó viseli termékei

obligation is defined by *Electro-Coord* Magyarország Nonprofit Kft. as follows: the obligation to accept return wastes is the legal duty of producers and vendors to accept returned products without a fee.¹⁸ The single reason because of which the producer is acquitted of this obligation is if carrying it out would cause harm to the environment or human health.

Regarding the producers obligation to collect wastes the Decree only lays down the minimal collection ratio and lists the range of wastes to which the obligation doesn't apply. In the definition of *Balázs Fekete* the obligation to collect is a procedure during which the producer receives the waste from its owner for the purpose of management. The procedure may be executed on the premises of either the producer or the owner or at public collection points.¹⁹

The producer is obliged to recover the wastes of returned products; Annex II of the Decree lays down the minimal recovery ratio. Wastes that can't be recovered must be properly disposed of by the producer. Both the obligation of recovery²⁰ and disposal²¹ is defined by the waste management act. Disposal can properly be executed in two ways: it either has to be isolated from environmental media through methods like tipping above or underground or deep-injection; otherwise its material character has to be modified through incineration for example.

The Decree obligates producers to inform²² consumers and vendors of their products about the methods used to return and collect wastes – this obligation also extends to important qualities of the product like its material composition or its effect on the environment.

The Decree charges the producer with covering

visszavételével, begyűjtésével, hasznosításával és ártalmatlanításával járó költségeket, de e feladatokat nem köteles személyesen elvégezni – átruházhatja őket a rendelet által támasztott feltételeknek megfelelő személyre (az ún. átvevőre).

A WEEE irányelv a gyártó kötelezettségeinek megszegésével, nem teljesítésével járó szankciókat illetően nem rendelkezik; a jogkövetkezmények rendszerének kialakítását a tagállamok hatáskörébe utalja. A 264/2004. Korm. rendelet a visszavételi, begyűjtési, hasznosítási vagy ártalmatlanítási kötelezettségének nem megfelelő mértékben való teljesítése esetére preventív és represszív célú jogkövetkezményeket ír elő: az illetékes környezetvédelmi felügyelőség egyfelől a környezet és emberi egészség védelme érdekében biztosítja az érintett hulladékok kezelésének elvégzését,²⁸ másrészt a jogsértést elkövetőt hulladékgazdálkodási bírsággal sújtja.²⁹

Ahogy az már korábban említésre került, a 2000. évi XLIII. törvény tartalmazza a Magyarországon jelenleg hatályos hulladékgazdálkodási rendelkezéseket, mely szerep betöltésére egy új törvényjavaslat került benyújtásra. Idén, 2012. október 8-án az országgyűlés meg is szavazta, a terv szerint 2013. január 1-én lépett volna hatályba, parlamenti elfogadását követően azonban a köztársasági elnök visszaküldte újbóli megfontolásra. Amennyiben az újratárgyalás során az országgyűlés a törvénytervezet e-hulladékokat érintő rendelkezéseit nem változtatja meg jelentősen, úgy az e területre vonatkozó szabályozás több ponton változni fog a törvény kihirdetését követően. Fontos különbség, hogy az új törvény szerint gyártónak minősül majd a nem Magyarország területén előállított terméket az ország területén elsőként forgalomba hozó személy is. Az alapelvek közül a gyártói felelősség elvét felváltja az ún. kiterjesztett gyártói felelősség, mely magában foglalja a megelőzés elvét is, valamint a korábbi szabályozáshoz képest pénzügyi felelősséget ír elő a gyártó terhére a hulladék elszállításával és kezelésével kapcsolatban. A gyártó visszavételi és begyűjtési kötelezettsége továbbra is fenn fog állni, hasznosítási és ártalmatlanítási kötelezettsége úgyszintén, bár e két tevékenység fogalmát a törvénytervezet a hatályos Hgtv.-ben foglaltaktól eltérően határozza meg.³⁰ A gyártó

the expenses of waste management but permits him to convey the obligation of the execution of waste management to persons (the receivers) matching the criteria set by the Decree.

The WEEE Directive doesn't regulate the sanctions violating its provisions – „*the member states shall determine penalties applicable to breaches of the national provisions*” adopted pursuant to the Directive.²³ Gov. Decree 264/2004 sanctions such behaviour through penalties with preventive and repressive purpose. To protect of the environment and human health the environmental protection authority ensures the execution of environmentally sound management of the waste²⁴ and imposes a waste management fine on the one responsible for the violation.²⁵

As mentioned above the regulations of waste management currently in effect in Hungary are contained by Act XLIII of 2000 on waste management. This year on the 8th of October, however, the bill of a new waste management act was passed by the parliament. Although it was supposed to come into effect on the 1st of January, 2013 the President of Republic has sent the bill back to the parliament for reconsideration. In its current form the bill alters the waste management regulations on several points. An important change is the fact that the first person to release a product produced outside of Hungary on the market would be considered the manufacturer. Instead of the manufacturers responsibility the bill features the extended producers responsibility theory which incorporates integrated pollution prevention and establishes the producers financial responsibility for the management of waste. The producers obligation to receive, collect, recover and dispose of waste remain in legal effect although the bill applies some minor changes to the definitions of the latter two.²⁶ The producers will retain the right to convey their waste management obligations, however the sole authorized receiver shall be the National Waste Management Agency. The bill permits the import of waste for not only the

hulladékszállítással és hulladékkezeléssel kapcsolatos kötelezettségeit a jövőben sem köteles személyesen végezni, de az átvevő kizárólag az Országos Hulladékgazdálkodási Ügynökség lehet majd. Semmiképp sem lehet szó nélkül elmenni amellet a változás mellett sem, hogy az új törvény tervezete az ország területére a hasznosítás mellett az ártalmatlanítás céljára importált hulladék behozatalát is engedélyezi, de az importtevékenység végzéséhez megköveteli a szállítótól a hulladékgazdálkodási engedélyt.

Összességében véve az új hulladékgazdálkodási törvény nagyobb szabadságot biztosít a hulladékgazdálkodási tevékenységet végzőknek, csökkenti a tiltott tevékenységek körét, mindazonáltal a hulladékgazdálkodás folyamatában az állami szervek lényegesen nagyobb szerepet fognak betölteni. Ez és az engedélyköteles tevékenységek engedélyi feltételeinek szigorítása egyszerre hathat élenkítően a gazdaságra, de egyúttal biztosítani képes a hulladékgazdálkodás által a környezetre és az emberi egészségre jelentett kockázat minimális mértékűre való mérséklését.

purpose of recovery but of disposal, as well but requires the importer to acquire a waste management permission from the authority.

In the end the bill provides a widens the independence to the ones performing waste management, tightens the array of prohibited activities on the other hand enhances the role state establishments play in the process of the management of waste. This fact and the stricter requirements of waste management permission might simultaneously liven up this sector of the economy and successfully minimize the harmful effects of waste management on the environment and human health.

Lábjegyzet

¹ 2000. XLIII. 3. § h) meghatározásában: „a hulladékkal összefüggő tevékenységek rendszere, beleértve a hulladék keletkezésének megelőzését, mennyiségének és veszélyességének csökkentését, kezelését, ezek tervezését és ellenőrzését, a kezelő berendezések és létesítmények üzemeltetését, bezárását, utógondozását, a működés felhagyását követő vizsgálatokat, valamint az ezekhez kapcsolódó szaktanácsadást és oktatást.”

² CsÁK Csilla: A hulladék fogalmának értelmezése az uniós ítélkezési gyakorlat alapján. *Publicationes Universitatis Miskolcensis Sectio Juridica et Politica*, 2011, vol. 29/2, 423-434. p.

³ Európai Hulladékjegyzék.

⁴ 2000. XLIII. törvény a hulladékgazdálkodásról.

⁵ T/5538. a hulladékról.

⁶ Lásd a 2000. XLIII. törvény 2. számú mellékletét.

⁷ A 264/2004. (IX.23.) Korm. rendelet nem határozza meg a fogalmat.

⁸ 2002/96/EK irányelv az elektromos és elektronikus berendezések hulladékairól.

⁹ Például egyszerű elektromos berendezés egy

Footnotes

¹ Article 3 of Act XLIII of 2000 h) „Waste management shall mean a system of waste-related activities, including prevention of the formation of waste, reduction of its volume and hazardous nature, waste treatment, planning and control of the above, operation, closure and after-care of equipment and sites, monitoring after closure and the related training and consultancy”.

² CsÁK Csilla: A hulladék fogalmának értelmezése az uniós ítélkezési gyakorlat alapján. *Publicationes Universitatis Miskolcensis Sectio Juridica et Politica*, 2011, vol. 29/2, pp 423-434.

³ European Waste Catalogue.

⁴ Act XLIII of 2000.

⁵ T/5538 on waste.

⁶ 2002/96/EC Directive on the Waste of Electrical and Electronic Equipment.

⁷ For instance a simple light bulb is considered a type of electrical, the processor of a computer is considered a type of electronic equipment.

⁸ Basel Convention on the Control of Transboundary Movements of Hazardous Wastes

villanykörte, elektronikus berendezés egy számítógép-processzor.

¹⁰ Bázeli Egyezmény a veszélyes hulladékok országhatárokat átlépő szállításának ellenőrzéséről és ártalmatlanításáról; eredménytelenségében közrejátszik az a tény is, hogy az aláíró államok közül nem mindegyik ratifikálta az Egyezmény rendelkezéseit.

¹¹ Például WIDAWSKY, Lisa: In my backyard: How enabling hazardous waste trade to developing nations can improve the Basel Convention's ability to achieve environmental justice. *Environmental Law*, 2008, vol. 38, 577. p.; vagy OLOWU, Dejo: Menace of E-Wastes in Developing Countries: An Agenda for Legal and Policy Responses. *Law, Environment and Development Journal*, 2012, vol. 8/1, 59. p.

¹² 2000. XLIII. 17. § a)-d).

¹³ Lásd BOGALE, Zelalem Tesfaye: E-responsibility: E-waste, international law and Africa's growing digital wasteland. *U.C. Davis Journal of International Law & Policy*, 2011, vol. 18, 225-260. p.

¹⁴ Lásd ELISHA, Hanna G.: Addressing the E-Waste Crisis: The Need for Comprehensive Federal E-Waste Regulation within the United States. *Chapman Law Review*, 2010, vol. 14, 195. p.

¹⁵ Lásd HEWLETT PACKARD: *Earth Day 2005*. Fact Sheet, 2003; forrás (2012.12.20.) *www*; BOGALE: Op. cit.

¹⁶ 2000. XLIII. 4. § c) meghatározásában „a gyártói felelősség elve alapján a termék előállítója felelős a termék és a technológia jellemzőinek a hulladékgazdálkodás követelményei szempontjából kedvező megválasztásáért, ideértve a felhasznált alapanyagok megválasztását, a termék külső behatásokkal szembeni ellenállóképességét, a termék élettartamát és újrahaználhatóságát, a termék előállításából és felhasználásából származó, illetve a termékből keletkező hulladék hasznosításának és ártalmatlanításának megtervezését, valamint a kezelés költségeihez történő hozzájárulást is”.

¹⁷ Az egyik a korábban már említett 2002/96/EK (WEEE) irányelv, a másik a 2002/95/EK irányelv bizonyos veszélyes anyagok elektromos és elektronikai berendezések előállításához történő felhasználhatóságának korlátozásáról (*Directive on the Restriction of the use of Certain Hazardous Substances in Electrical and Electronic Equipment*; a továbbiakban RoHS irányelv).

¹⁸ 1996. évi LIII. törvény a környezet védelméről; 2000. évi XLIII. törvény a hulladékgazdálkodásról.

and their Disposal.

⁹ Például WIDAWSKY, Lisa: In my backyard: How enabling hazardous waste trade to developing nations can improve the Basel Convention's ability to achieve environmental justice. *Environmental Law*, 2008, vol. 38, p 577; vagy OLOWU, Dejo: Menace of E-Wastes in Developing Countries: An Agenda for Legal and Policy Responses. *Law, Environment and Development Journal*, 2012, vol. 8/1, p 59.

¹⁰ Article 17 a-d) of Act XLIII of 2000.

¹¹ See BOGALE, Zelalem Tesfaye: E-responsibility: E-waste, international law and Africa's growing digital wasteland. *U.C. Davis Journal of International Law & Policy*, 2011, vol. 18, pp 225-260.

¹² See ELISHA, Hanna G.: Addressing the E-Waste Crisis: The Need for Comprehensive Federal E-Waste Regulation within the United States. *Chapman Law Review*, 2010, vol. 14, p 195.

¹³ HEWLETT PACKARD: *Earth Day 2005*. Fact Sheet, 2003; source (20.12.2012) *www*; BOGALE: Op. cit.

¹⁴ Article 4 c) of Act XLIII of 2000 „on the basis of the principle of manufacturer's responsibility, it shall be the responsibility of the manufacturer of the product to select product and technology properties favourable from the point of view of waste management, including the selection of resources, the resistance of the product to external effects, the life cycle and possible recovery of the product, and the planning of recovery or disposal of waste originating from the production and use of the product and from the product itself, as well as contributing to the costs of the treatment”.

¹⁵ One of them being the previously mentioned WEEE Directive, the other one is 95/2002/EC Directive on the Restriction of the use of Certain Hazardous Substances in Electrical and Electronic Equipment.

¹⁶ Gov. Decree No. 264/2004 (IX.23.) on the wastes of electrical and electronic equipment.

¹⁷ Decree of the Minister of Environment and Water No. 15/2004 (X.8.) on the detailed rules of the management of wastes of electrical and electronic equipment.

¹⁸ Source (08.11.2012): *www*.

¹⁹ FEKETE Balázs: Hulladékgazdálkodási szabályok a termékdíj-fizetési kötelezettséggel párhuzamosan, 2010.01.11; source (08.11.2012): *www* and *www*.

²⁰ Article 3 j) of Act XLIII of 2000; recovery shall

¹⁹ 264/2004. (XI.23.) Korm. rendelet az elektromos és elektronikai hulladékok visszavételéről.

²⁰ 15/2004. (X.8.) Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztériumi rendelet az elektromos és elektronikai berendezések hulladékai kezelésének részletes szabályairól.

²¹ 264/2004 (IX.23.) Korm. rendelet 3. § (1): A gyártó az általa forgalomba hozott elektromos berendezésből származó hulladékot, a háztartási berendezésből származó történelmi hulladékot, az új, azonos vagy azonos funkciójú termékkel helyettesített nem háztartási berendezésből származó történelmi hulladékot köteles (a rendelet által kimondott kivételektől eltekintve) visszavenni.

²² Forrás (2012.11.08.): *www*.

²³ 264/2004 (XI.23.) Korm. rendelet 3. § (3): „A gyártó – a (10) bekezdésben foglaltak kivételével - köteles a háztartási berendezésből származó hulladék begyűjtéséről elektromos berendezés kategóriáiként legalább e rendelet 2. számú mellékletének A/1. táblázatában, a nem háztartási berendezésből származó hulladék begyűjtéséről a 2. számú mellékletének A/2. táblázatában meghatározott begyűjtési arálynak megfelelő mértékben gondoskodni.” A termékdíj-köteles termékek esetén a gyártó begyűjtési kötelezettségének egyéni teljesítés vagy a termékdíj megfizetése útján tehet eleget.

²⁴ FEKETE Balázs: Hulladékgazdálkodási szabályok a termékdíj-fizetési kötelezettséggel párhuzamosan, 2010.01.11; forrás (2012.11.08.): *www*.

²⁵ 2000. XLIII. 3. § j) meghatározásában: „A hulladéknak vagy valamely összetevőjének a termelésben vagy a szolgáltatásban – a 4. számú mellékletben felsorolt eljárások valamelyikének alkalmazásával – történő felhasználása.”

²⁶ 2000. XLIII. 3. § k) meghatározásában „A hulladék okozta környezetterhelés csökkentése, környezetet veszélyeztető, szennyező, károsító hatásának megszüntetése, kizárása – a környezet elemeitől történő elszigeteléssel vagy anyagi minőségének megváltoztatásával –, a 3. számú mellékletben felsorolt eljárások valamelyikének alkalmazásával.”

²⁷ Az egyik legnagyobb elektromos és elektronikai berendezésekkel foglalkozó gyártó, a Dell honlapján a következőképp tesz eleget tájékoztatási kötelezettségének (2012.11.11.): *www*.

²⁸ 264/2004. (XI.23.) Korm. rendelet 17. § a) értelmében „a gyártó, illetve átvevő által nyújtott biztosíték terhére, vagy a koordináló szervezet költségére, az arra feljogosított hulladékkezelő útján gondoskodik.”

mean the use of the waste or any of its components in production or service applying one of the processes listed in Annex 4.

²¹ Article 3 h) of Act XLIII of 2000 disposal shall mean the reduction of the impact of the waste on the environment, the abolition or elimination of its effects being hazardous, polluting or harmful to the environment by isolation from environmental media or by modification of its material character through the application of methods listed in Annex 3.

²² One of the most prominent manufacturers of electronic equipment, Dell meets these obligations on its website the following way (2012.11.11.): *www*.

²³ Article 15 of 96/2002/EC Directive: „Member States shall determine penalties applicable to breaches of the national provisions adopted pursuant to this Directive. The penalties thus provided for shall be effective, proportionate and dissuasive.”

²⁴ Article 17 a) of Gov Decree No. 264/2004 the authority sees to the execution of the management of waste at the expenses of the assurance (provided by the manufacturer or the receiver) or the coordinating organization through an authorized waste attendant.

²⁵ Its extent is laid down by Gov. Decree 271/2001 (XII.21.).

²⁶ Article 2 2 and 13 of Bill T/5538.

²⁹ Mértékét a 271/2001. (XII.21.) Korm. rendelet szabja meg.

³⁰ T/5538. 2. § 2. és 13.

